

Ett minne – en verklighet

"Tag gärna med dig din partner till återbesöket" hade läkaren sagt i telefonen. De orden kunde bara betyda det fruktade. Det värsta. Men kanske var ovissheten ännu mer plågsam. Simon försöker att inte tänka mer på saken när han sitter i väntrummet och känner sig torr i munnen. I väskan ligger ett paket halstabletter med mints smak tillsammans med kuvertet från hälsocentralen. Brevet som ligger inuti har han läst minst tio gånger. Han har även antecknat några egna frågor att ställa till läkaren. På bordet framför honom ligger ett skrynkligt nummer av tidningen Vagabond. Eftersom han är flygrädd har han aldrig varit ute och rest, annat än till Danmark som barn, men tidningen innehåller fina bilder som får honom att drömma sig bort från mottagningens mossgröna väggar. Han ser inte läkarkandidaten som vandrar förbi väntrummet och försvinner in i ett av mottagningens rum. Inte heller ser han den äldre läkaren som ljudlöst ställt sig i dörröppningen till väntrummet. *"Varsågod Simon"* säger hon och han reser sig och följer henne in. I hennes skugga sprider sig lukten av nyfimpad cigarett. Det passar inte. Inget passar. Han förtjänar inte det besked som väntar honom. Han som alltid använt bilbälte, flytväst, cykelhjälm och tagit alla vaccinationer. Simon känner igen rummet, de vita väggarna, handfatet, britsen med pappersöverdraget, bänkytan av rostfritt stål, de laxrosa dynorna på trästolarna och den abstrakta konsten på väggarna. Ändå har han aldrig varit i just det rummet förut. I hörnet sitter en ung kvinna som läkaren presenterar som en blivande kollega, en läkarkandidat. Hon slår upp blicken och ler ödmjukt mot honom som om hon samtidigt ursäktar sin existens.

Läkaren sätter sig mitt emot honom. Inga synliga murar finns mellan dem. Hon söker hans blick. Den unga kandidaten, som ser ut att vara i hans egen ålder, tittar åter ner i golvet. Läkaren andas djupt och lägger huvudet på sned. Hon börjar berätta om provsvar, utredning, behandlingsalternativ och pausar sedan för att läsa av hans reaktion. När hon inte får något gensvar inom rimlig tid fortsätter hon med sitt manus.

"Det finns bra läkemedel idag. Situationen är inte alls som för tjugo år sedan. Vi kommer att koppla dig till vårt team här. Du kommer att bli kallad hit. Och så ska du få med dig skriftlig information hem." Han vet redan vad beskedet kommer innebära. Att det blir början på slutet. *"Vi ska ta några fler prover också. Om du tar till höger när du kommer ut i korridoren så hittar du till labbet där sköterskan sitter. Kandidaten kanske kan visa?"* Hon tittar mot den unga kvinnan som nickar.

Simon skakar läkarens hand som är lika kall och fuktig som hans egen. Kandidatens hand är torrare men blir blöt av handspriten som hon dränker sina fingrar i på väg ut mot korridoren. Han följer efter kandidatens vitklädda ryggtavla och känner lukten av handspriten som droppar ner på linoleummattan och torkar in likt stora sterila tårar. I bakgrunden hörs bruset av papperstuggen som äter upp bitar av livsöden och strimlar sönder människors hemligheter.

Den ljusgula linoleummattan flimrar till och blir suddig. Simon sträcker ut händerna efter något att hålla fast vid men greppar tomt i luften. Hjärtat bultar snabbt, yrseln ökar och några korta andetag senare är allt svart.

Simon vet inte hur länge han legat på golvet men tillräckligt länge för att höra att en mindre folksamling hunnit samlas omkring honom. Linoleummattan är det första han ser när syret i hans huvud och bleka ansikte återvänder. *"Tror du det hjälper om jag håller upp hans ben?"* hör han den

unga kandidaten fråga. Bredvid henne står en annan kvinna som ser att han vaknat till liv. När han lyckas fokusera blicken sveper han med ögonen över deras höga, vita gestalter och fastnar på namnskyltarna. Den nya kvinnan är sjuksköterska. Hennes ansikte har en ljusrosa ton och en skarpt veckad panna. Med små gråa knappnålsögon studerar hon honom noggrant. Sen sträcker hon ut sin hand, kandidaten följer snabbt efter och försiktigt hjälper de honom att resa sig upp. Tillsammans leder de in honom till ett nytt rum med en ny pappersklädd brits där han får lägga sig ned. *"Du får vila här en stund så kommer vi tillbaka sen och tar några blodprover. Orkar du?"* frågar knappnålsögonen. Han nickar, får en larmklocka överräckt och uppmaningen att trycka på den röda knappen om han behöver något. Pappersöverdraget veckar sig under hans rygg. Med larmet gömt i handen sluter han ögonen. Tankarna rusar i huvudet. Vad ska familjen säga? Vilka vänner skulle förstå? Kanske behöver ingen få veta? Men vad ska de då säga på hans begravning?

Några minuter senare knackar det på dörren och sköterskan kommer in tätt följd av kandidaten. Sköterskan börjar förbereda vagnen med färggranna plaströr, hudfärgade små plåster och vassa kanyler. *"Du kanske vill ta proverna?"* frågar hon kandidaten som meddelar att hon åtminstone kan försöka och sträcker sig efter ett par plasthandskar.

Hon sätter sig ner på en metallblänkande pall intill hans brits samtidigt som sköterskan flyttar över vagnen med instrumenten. Simon kavlar upp sin skjorta över armvecket och kandidaten stryker med sitt pekfinger över hans tunna hud och konstaterar högt att han har fina kärl. Huden blir kall när hon sveper med en bomullstuss indränk i sprit över det tänkta instick- stället. Ett gummiband spänns runt hans överarm och blodet stockar sig stumt i fingrarna. Med höger hand för hon koncentrerat nålen mot armvecket. *"Nu sticker det till"*. Med lätt darrande nål i noga utstuderad vinkel sticker hon. Först händer det ingenting men efter några sekunder börjar mörkt blod fylla plastbehållaren som kanylen är ansluten till. På behållaren sitter en pappersetikett fastklistrad med hans personnummer och bredvid står det "blodsmitta" med tjocka svarta bokstäver. Kandidaten byter ut det mörkröda plaströret mot ett nytt som snabbt börjar fyllas. Synen får honom att må illa. Han lägger handen på magen och vänder ansiktet mot väggen.

Sedan brevet om smittspårningen nådde honom har han drömt varje natt om mötet från förra sommaren. Han minns festen som om den inträffat igår. Han minns hur han förundrats över hennes tankar om namnlösa nätter. *"Varför har nätterna inga egna namn?"* hade hon frågat och strukit sina fingrar mot hans arm tills deras händer möttes. *"Som fredagsnatt. Den skulle kunna heta lovnatt. Eller frednatt."* Solen stod fortfarande högt på himlen trots att det var tidig kväll. Simon hade skrattat. Skrattat på ett sätt han inte kände igen. Det bubblade upp, ville inte ta slut och leendet stannade kvar som om det vore upphängt i öronen. Var det snapsen från lunchen som spridit sig i hans blodbana eller var det strålning från fräknarna som glittrade under hennes ögon? Deras blickar hade mötts flera gånger under dagen. Varje gång hade han rodnat och kastat ner blicken på sitt armbandsur. Flera gånger hade han försökt närma sig henne men utan framgång. Det var först efter dansen och lekarna som han tagit mod till sig. I hennes krans försökte han räkna till sju sorters blommor men hittade bara fem; rödblåra, prästkrage, vallmo, blåklocka och smörblomma. *"Kanske blir det dig jag drömmer om i natt"* sa hon med ett roat ansiktsuttryck. Han vände ner blicken för att dölja värmevägen som välldes in över hans kinder och räckte henne en maskros och en blomma som han inte visste namnet på. *"Nu har du i alla fall sju sorter"*.

Från sjön hördes högljudda röster från berusade ungdomar som slängde sig ned i vattnet från bryggan. Hon såg längtande ut mot deras bleka försommarkroppar som mötte vattenytan och stänkte upp vatten som färgade den ljusa bryggan mörk. *"Ska inte vi också bada?"* föreslog hon med en mjuk klapp på hans axel. *"Jag sitter hellre här"* svarade han och lutade sig tillbaka. *"Och luktar på blommorna eller?"* frågade hon och brast ut i ett skratt. Ett nytt stort leende spred sig på hans läppar och hon lutade sig fram och kysste honom.

Ett stenkast från bryggan stod några sjöbodnar med flagnad rödfärg. De var små och balanserade på grova träpålar tätt intill varandra. Flera av fönstren gapade tomma med trasiga glasrutor. *"Har du varit nere vid de där små husen?"* frågade hon och drog upp honom. Hand i hand gick de ner mot vattenbrynet, passerade bryggan och ut mot en av de bortersta bodarna. Dörren var olåst.

Han minns hur han somnat i hennes armar, ovetande om den förunderliga morgonen som skulle följa. När han vaknade hade solens tidiga strålar letat sig in genom gliporna i sjöbodens timrade vägg. En nykläckt mygga surrade i taket. Vinden trängde in genom de tunna väggarna och fick håret på hans underben att resa sig. Han drog in fötterna under filten men det hjälpte inte. Sträckte sig mot hennes värme men rullade istället ner från den tunna madrassen och landade på de fuktiga träplankorna till golv. Yrvaket satte han sig upp och letade med blicken efter henne utan att finna några spår av hennes närvaro. Huvudet dunkade och hjärtat började slå snabbare. Han tittade efter hennes kläder, blomsterkrans och skor men de var borta. Tittade mot dörren som var stängd. Sökte igenom filten i hopp om att hitta en strumpa, ett hårstrå eller vad som helst som skulle motsäga att allt bara hade varit en dröm. Han reste sig upp för att skaka om filten. Framför honom i rummet spred sig små gröna blad och blomster som dansade i det dunkla ljuset för att sedan landa mjukt på plankorna.

Simons minnen sjunker sakta undan. Han vänder sig mot kandidaten och ser hur hon med en avslutande rörelse räcker över provrören till sköterskan som sedan lämnar rummet. Tystnaden sprider sig efter att dörren stängts. Verkligheten går inte att springa bort från, den kommer alltid i fatt. Liksom ensamheten. Kandidaten sitter kvar på den metallblänkande pallen och möter hans blick. Besöket har lidit mot sitt slut. Kanske är det rädslan som lättar för plötsligt väller en ilska upp inombords.

"Var det här allt ni kunde göra eller?" Hans ord tycks överaska henne. *"Vad menar du?"*

För första gången tar han den fasansfulla sanningen i sin mun: *"Jag är alltså smittad? Jag är positiv?"* Ordet positiv ekar i rummet och han fylls oväntat av ett skratt. Det är absurt för han känner sig allt annat än positiv. Ett tunt lager av svett bildas under hans skjorta och skrattet övergår långsamt till gråt. Sen berättar han för henne. Berättar om de glittrande fräknarna, blomsterkransen, den ljusa natten och slutligen om den tomma morgonen som följde. Hon lyssnar tyst utan att försöka spegla hans känslor eller bekräfta att hon förstått honom rätt. Istället sitter hon tyst. Ibland nickar hon. Tårar rinner ner för hennes kinder. Hon räds inte för att verka oprofessionell. Inte idag. I deras möte är hon inte främst en medicinskt kunnig utan istället en medmänniska. De möts troligtvis aldrig mer men för stunden finns inget annat än bottenlös förtvivlan och förhoppningsvis tröst.

"Finns det någon i din omgivning som du har berättat det här för?" Han nickar till svar. *"Det är bra",* säger hon. *"Ofta växer oro och rädsla när man gömmer saker för sin närhet."* Hon pausar några sekunder. *"Fanns det ingen som kunde följa med dig idag?"* Han tänker efter en stund. *"Jag ville nog*

komma själv” svarar han. ”Vilka funderingar hade du när du kom hit? Annat än om provsvaret ” undrar hon. Han stoppar ner handen i väskan och plockar upp det papper där han klottrat ner sina frågor de senaste dagarna och hon börjar besvara dem en efter en. Han antecknar några av svaren. Medan de pratar dyker det upp nya frågor. När hon erkänner att hon inte kan besvara den sista frågan tar han upp sin dator och tillsammans kollar de upp verkningsmekanismen för ett av hans nya läkemedel. Hon ger ett intryck av ärlighet som fyller honom med en känsla av respekt. ”Den här sidan kan vara användbar för dig med. Om du går in under länken här hittar du fler bra sidor”. Hon pekar på skärmen. ”Jag vet att många patienter har glädje av sidan och forumet där man kan ställa frågor både till vårdpersonal och till andra som lever med sjukdomen”.

De sitter tysta en stund och lyssnar till klockan på väggen som tickar. När sorgen är stor kan tiden stå stilla. Klockans visare rör sig okänsligt i samma stabila takt.

”Känner du att du har fått svar på dina frågor?” Han funderar ett ögonblick och nickar sen. Hon fortsätter: ”Jag tror att det vore bra med ett återbesök snart . Under tiden kan du väl fundera över vilka resurser i teamet som du är tror skulle kunna passa dig”.

”Tack” säger han och de möts i ett svagt leende innan de skiljs åt. Han vandrar ut i korridoren, förbi väntrummet och ut i den svala höstluften. En frisk vind blåser och han fryser lite om fingrarna när han låser upp sin cykel. Trädkronorna lyser i höstens alla färger och han får snabbt upp värmen när han cyklar hem genom stadens gator. Livet kommer inte bli som han tidigare föreställt sig. Medicinlistor och rutinkontroller kommer ständigt påminna honom om livets skörhet. Men någonstans bland allt mörker har en strimma av hopp fötts inom honom. Det finns blivande läkare som försöker förstå, kan lyssna och vill hjälpa. Kanske är han inte ensam. Han vet att han en dag kommer att dö men till dess ska han leva varje dag. Förhoppningsvis ett långt friskt liv. Men det är inte livet som ska fyllas av år. Dagarna ska fyllas med liv också.

Simons flygrädsla har just upphört.

Anna-Clara Patton